

Psykologordningen ved De Fynske Gymnasier og HF

Rammer og opgaver

Psykologordningen har egne lokaler på Odense Katedralskole tæt på Værtsrektor og sekretær, og som udgangspunkt tilbydes elever fra 1/3-del af skolerne samtale i disse lokaler, mens elever fra 2/3-del af skolerne pga. afstand eller andre årsager primært tilbydes samtale på egen skole. Psykologordningens placering tæt på Odense Banegård gør det dog relativt let for elever fra alle skoler at komme til samtale hos Psykologordningen, og jo flere elever, der benytter sig heraf, jo mere effektiv bliver Psykologordningens arbejds-tilrettelæggelse i kraft af mindsket kørselstid, maksimal fleksibilitet mht. skolebetjening og samtaletidspunkter samt udnyttelse af evt. afbud og udeblivelser til administrative opgaver.

Siden 2011 har Psykologordningen ved De Fynske Gymnasier og HF beskæftiget to fuldtids-ansatte psykologer, hvoraf den ene er daglig psykologfaglig leder med ansvar for strategisk, organisatorisk, kommunikativ, administrativ og daglig ledelse, men derudover forventes den interne arbejdsfordeling af kerneopgaverne i Psykologordningen til enhver tid at afspejle de tilgængelige ressourcer og kompetencer. Derudover er der tilknyttet en sekretær, som gennemsnitlig bruger 5-6 timer om ugen på det administrative arbejde vedr. elev-henvisninger, tilbagemelding til vejledere, statistik, bistand i forbindelse med diverse opkvalificeringsaktiviteter osv.

Psykologordningens aftalegrundlag

Ved etablering af Psykologordningen ved De Fynske Gymnasier og HF i 1992 var de primære formål dels at hindre egnede elever i at droppe ud af ungdomsuddannelse, dels at udvikle og opkvalificere bl.a. vejlederfunktionen. Arbejdsopgaverne blev mere konkret defineret som:

- At tilbyde konsulent- og supervisionsbistand til vejlederne vedr. elever
- At rådgive om henvisning til andre relevante støtte- og behandlingstilbud
- At tilbyde korterevarende samtaleforløb til elever med problemer eller i krise
- At undervise og arrangere kurser for vejledere, uddannelsesledere og rektorer

I overensstemmelse med Psykologordningens oprindelige formål og arbejdsopgaver hviler samarbejdet med De Fynske Gymnasier og HF på to notater, som senest er revideret og opdateret i foråret 2014:

1. "Forventningsnotat for Psykologordningen" fra d.1. maj 2014
2. "Videreførelse af Psykologordningen" fra d. 5. maj 2014

Derudover er der udformet et notat, som tydeliggør, hvad Psykologordningen kan og ikke kan forventes at bidrage med i relation til skolernes krisepsykologiske beredskab:

3. "PO's Bidrag til Skolernes Krisepsykologiske Beredskab" fra maj 2014.

Ligeværdige kerneopgaver og et fleksibelt semi-solidarisk princip

Rektorkredsen, Følgegruppen og Psykologordningen ved De Fynske Gymnasier og HF har i løbet af Psykologordningens levetid tilbagevendende gjort sig strategiske overvejelser om, hvordan Psykologordningens begrænsede ressourcer bedst udnyttes i relation til skolernes voksende udfordring med unge i mistrivsel. På baggrund af den seneste strategi-proces i

2012 er der enighed om, at den mest langtidsholdbare løsning for optimal udnyttelse af Psykologordningens ressourcer er en ligeværdig 50:50-prioritering af kerneopgaverne samt et fleksibelt semi-solidarisk princip for fordeling af ressourcer.

Psykologordningen søger således at optimere udnyttelsen af sine ressourcer ved at stille mod *en 50:50-prioritering af kerneopgaverne*: elev-kontakt og (vejleder-)opkvalificering. Formålet hermed er at gavne først og fremmest: 1) Elever, som er sårbare og har behov for hjælp og; 2) Vejledere, der skal mestre stadigt flere og mere komplekse og krævende observationer, vurderinger, håndteringer og prioriteringer i forhold til sårbare elever, men meget gerne også; 3) Skolernes ledelse og lærere/ansatte mere generelt, idet de alle står over for massive faglige, sociale og psykologiske udfordringer i relation til netop de sårbare elever.

For at sikre, at begge kerneopgaver hele tiden kan tilgodeses, tilstræber Psykologordningen konsekvent at fungere efter *et fleksibelt semi-solidarisk-princip*. Dvs. et kompromis mellem et oprindeligt fuldt solidariske princips forsøg på at imødekomme skolernes til enhver tid oplevede behov for psykologtid og et rigidt enkelt-skole-princips allokering af psykologtid til den enkelte skole på baggrund af betalingsandel, idet disse principper begge resulterer i sub-optimal ressourceudnyttelse. På baggrund af det semi-solidariske princip tilbydes elever i stedet indirekte eller direkte kontakt med Psykologordningen under løbende hensyntagen til *både* elevens problematik og den enkelte skoles bidrag og forbrug. Overstiger en skoles forbrug skolens bidrag, forsøger Psykologordningen via en effektiv arbejdstilrettelæggelse at udnytte andre skolers bidrag/ledige tid til direkte elev-kontakt, men er det ikke muligt, håndteres eleven enten indirekte via kontakt til vejleder eller der oprettes midlertidigt venteliste for pågældende skole, indtil der igen kan findes ledig tid at gøre brug af. Netop fleksibiliteten i det semi-solidariske princip fungerer så godt, at ressourcerne løbende kan tilpasses efterspørgslen i en sådan grad, at ventelisteoptionen slet ikke har været i brug siden seneste strategiproces i 2012.

Fremadrettet bør Rektorkreds, Følgegruppe og Psykologordningen dog tilbagevendende gøre sig strategiske overvejelser om, hvordan Psykologordningen bedst muligt kan bidrage til at løfte den komplekse inklusionsopgave i relation til de sårbare unge uden, at der mistes fokus på skolernes primære opgave: det faglige. Dette forudsætter bl.a., at skolerne insisterer på, at andre instanser (forældre, kommune, psykiatri osv.) påtager sig deres del af ansvaret for at hjælpe de sårbare elever med de ofte meget komplekse biologiske, psykologiske, sociale og evt. kulturelle problemstillinger, der typisk forårsager den mistrivsel og dermed de funktionsudfordringer, som påvirker elevens skolegang. Selvom skolerne bliver bedre og bedre til at opdage mistrivsel og sårbare elever, så har de nemlig hverken kapacitet eller kompetencer til at afhjælpe de ofte meget komplekse bagvedliggende problemstillinger, men må i stedet forlade sig på samarbejde med andre instanser.

Psykologordningens lovgrundlag

Psykologordningen var i Fyns Amt oprindeligt defineret som en åben anonym rådgivning. Gennem årene har praksis dog ændret sig, så kun ren indirekte kontakt med vejledere, uddannelsesledere og rektorer omkring elever er anonym, mens direkte kontakt med psykologerne formidles via en vejleder og et formaliseret henvisningsskema. Dette bruges bl.a. til at indhente samtykke fra eleven til relevant samarbejde med parter, som fx vejleder, ledelse, forældre, egen læge eller andre. Elever under 18 år skal have samtykke fra

forældremyndighedsindehaver(e) for at få tilbudt samtaleforløb i Psykologordningen, hvilket kan medføre, at eleven helt vælger direkte kontakt fra og i stedet må tilbydes indirekte kontakt via vejleder i forsøg på at hjælpe den unge til selv at håndtere sine problemer og/eller få kontakt med andre relevante aktører.

Psykologernes virksomhed er underlagt Psykologloven fra 1. juli 2017, som gælder for alle offentligt autoriserede psykologer og administreres af Psykolognævnet, en selvstændig myndighed beskikket af Børne- og Socialministeren. Det betyder bl.a., at psykologerne har tavshedspligt, notat- og journalpligt og pligt til at opbevare optegnelser forsvarligt i 5 år fra sidste kontakt. Som offentlig ansatte er psykologerne også underlagt skærpet underretnings-, hjælper- og afværgepligt, som kan tilsidesætte tavshedspligten. Det sker fx, hvis psykologen i kontakten med/om en elev får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år mistrives i en sådan grad, at dets fysiske og/eller psykiske velfærd er truet, eller hvis psykologen vurderer, at en elev er til fare for sig selv eller andre.

Følgegruppen for psykologordningen

Siden Psykologordningens opstart i 1992 har en Følgegruppe bestående af repræsentanter fra Rektorkredsen og vejledergruppen fulgt Psykologordningen for at bidrage til den løbende udvikling inden for de definerede rammer, faktiske vilkår og muligheder, herunder økonomi. Følgegruppen mødes to gange årligt og består ud over Værtsrektor fra Odense Katedralskole af en anden rektor samt to vejledere fra to forskellige gymnasier, gerne så både by og land er repræsenteret. Ved Følgegruppens møder deltager efter behov Psykologordningens psykologer og sekretær samt økonomichef ved Odense Katedralskole.